

Visjonsdokument for Den norske kyrkja 2019–2021

Samanstilling av høyringsvar

(KU: avd. for kyrkjelydsutvikling, KOM: avd. for kommunikasjon)

1. Gudstenestelivet blomstrar

Forslag til ny formulering:

- Flere deltar i gudstjenesten og møter Gud i fellesskapet. (Oslo)
- Menighetslivet blomstrar. (Agder og T) + (Stav)
- Kirken er et møtested mellom Gud og mennesker. (Stav)
- Fleire søkjer eit aktivt gudstenesteliv. (KOM)

Grunngiving:

- Oslo: Uttrykket «blomstrar» bryter med språket i dokumentet, og er ikke dekkende for alle områdene som målsettingen omfatter.
- Stavanger: Underpkt. handler om mer enn gudstjenester, så en bredere overskrift vil svare bedre til innholdet. For det andre bør vi vurdere om vi vil satse eksklusivt på gudstjenester eller på bredden av de hellige handlingene og kirkens tilbud om fellesskap. Vi ser tendenser til at interessen for tradisjonelle gudstjenester svekkes, mens interessen for andre kirkelige tilbud øker. Sier dette noe om hva kirkemedlemmene ønsker og har behov for? Er det en tendens vi også bør følge?
- KOM: Vi stussar over ordet «blomstre» – kva tyder dette? Altfor vagt. Vi må våge å vere konkrete.

A Gudstenesta gir eit møte med det heilage, med Gud.

- Gudstjenesten gir et møte med Gud og det hellige. (Oslo)
- Gudstjenesten gir et møte med Gud. (Nidaros)
- Gudstjenesten gir et møte med Gud, og gir mennesker hjelp til kristen livstolkning. (Hamar)
- Gudstenesta gir menneske hjelp til kristen livstolkning, og er ei kjelde til livsutfalding. (Møre)

Grunngiving:

- Oslo: Forslaget åpner mer opp.

B Gudstenesta er eit ope, deltakande og inkluderande fellesskap.

- Gudstjenesten er et åpent, deltakende og inkluderende fellesskap som gjenspeiler livet i lokalsamfunn og institusjoner. (Oslo)
- Gudstenesta er open, deltakande og inkluderande. (Møre)

Grunngiving:

- Oslo: Det er ønskelig å understreke betydningen av det stedege i gudstenestelivet. Det er viktig å anerkjenne et mangfoldig gudstenesteliv.

C Gudstenesta knyter oss til heile den verdsvide kyrkja.

- Gudstjenesten viser samhörighet med og henter inspirasjon fra den verdensvide kirke. (Oslo)
- Hamar og Stavanger vil stryke punktet.
- Nidaros vil sløyfe «heile».

Grunngiving:

- Oslo: Uttrykket «knyter oss» gir inntrykk av vi–dem. Det er ønskelig med et språk som tydeligere uttrykker fellesskap på lik linje.
- Hamar: Dette er allerede omtalt under «bekjennende» ovenfor. Tilknytningen til den verdensvide kirke gjelder flere punkt enn gudstenestelivet. Derfor fint at nevnt som et overordnet punkt.
- Stavanger: Allerede godt tatt vare på, og blir for detaljert i denne sammenheng.

Forslag frå Stavanger og Nidaros til nytt punkt vedr. gudsteneste:

- Kirken utvikler et variert gudstjenestetilbud som møter ulike gruppers behov og taler deres språk.

(Stav)

Stavanger: Gode erfaringer med dette. Styrker oppslutningen, og samholdet og mangfoldet i kirken.

- Kirken søker å supplere tilbudet med differensierte gudstjenester der ulike uttrykk, former, målgrupper og tidspunkter legger til rette for en mer mangfoldig gudstjenestefeirende menighet.

(Nidaros)

D Kyrkja har vigslar som feirar kjærleiken og bed om Guds velsigning over samlivet.

- Kirkelige vielser formidler Guds velsignelse og feirer kjærligheten. **(Stav)**

Nidaros vil samle D og E i nytt punkt:

- Kirken skaper gode rom og ritualer for feiring og markering av livets overganger. **(Nidaros)**

E Kyrkja lar etterlatne møte omsorg og få oppleve ei verdig gravferd der dei får leggje den døde i Guds hender.

- Kyrkja lar etterlatne møte omsorg og få oppleve ei verdig gravferd. **(KOM)**

- Nidaros vil samle D og E, sjå over.

- Oslo: Vi ser at gravferdstradisjoner er i endring, og etterlatte ønsker i økende grad å prege seremoni og arbeid rundt. Kirken må bruke ord som tar høyde for dette, og som også ivaretar lokale variasjoner.

- KOM: Vil stryke siste del. Vårt mål må vere det første og ikkje noko meir enn det.

F Kyrkja varetar og fornyar kyrkjemusikken og gir rom for ulike kunst- og kulturuttrykk.

- Hamar foreslår flytte dette punktet til pkt. 3.

Kommentar:

- Oslo: Det er flott å synliggjøre betydningen av kunst og kultur i forbindelse med gudstjenesten. Samtidig må ikke kunst og kultur i kirkene begrenses til gudstjenesten.

- Hamar: Kulturarrangementer er viktige uttrykk for en folkekirke som engasjerer seg i samfunnet. Mange av arrangementene har lokale aktører og har appell ut mot bredden av lokalbefolkningen.

2. Fleire søker dåp og trusopplæring

- Fleire ønsker dåp og trusopplæring **(KOM)**

A Medlemmer i Den norske kyrkja døyper barna sine.

- Kirken tilbyr aktivt dåp til alle barn av medlemmer og gjør det tydelig hva Gud gir i dåpen, slik at oppslutningen om dåp styrkes. **(Stav)**

- Kirkens medlemmer opplever kirken som relevant og livsnær, og ønsker å døpe barna sine. **(MKR)**

Grunngiving:

- Stavanger: Umulig å være uenig i dagens formulering. Samtidig virker det urealistisk å oppnå. Tror forslaget vil fungere bedre.

Kommentar:

- Oslo: Egentlig burde det vel her mer korrekt stå: Medlemmer i Den norske kirke lar sine barn døpe / bringer barna til dåp.

B Alle døpte og tilhørende i alderen 0–18 år blir inviterte til trusopplæring som gjer at dei kjenner seg heime i kyrkja, og som gir kunnskap om kristen tru.

- Alle døpte og tilhørende i alderen 0–18 år blir invitert til å delta i trosopplæringen. **(Oslo)**

- Barn og unge i alderen 0–18 år blir invitert til trosopplæring som gir tilhørighet i kirken, og kunnskap om kristen tro. **(Nidaros)**

- (...) invitert til trosopplæring som gjør at de kjenner seg hjemme i kirken, ... **(S-Hål)**

- (...) som gir kunnskap om, og næring til kristen tro. **(SKR)**

- Kirken styrker kristen livstolkning, tro og praksis gjennom å satse videre på trosopplæring for alle døpte og tilhørende. (Stav)

Grunngiving:

- Oslo: Det inviteres til trosopplæringstiltak, eller til å delta i en trosopplæring. Det er en fordel om en kan unngå bruk av ord som «føler».
- S-Hålogaland: Ordet «kjenner» er ikke så «følelsesladet» og kan favne bredere.
- Stavanger: Det er ikke nok å fokusere på invitasjoner, vi vil også fokusere på innhold og oppslutning.

Forslag til nytt punkt:

- Auka fokus på kontinuerleg trusopplæringsarbeid og på samarbeid med aktuelle barne- og ungdomsorganisasjonar. (Møre)**
- Flere barn og unge deltar i kirkens barne- og ungdomsarbeid. (KU)**

C Konfirmasjonstida gir næring til tru og liv.

- 14-åringar vel konfirmasjon og får næring til tru og liv. (Møre/Stav)**
- Konfirmasjonstiden bekrefter tilhørighet, utfordrer til tro og gir nøkler til livstolkning. (Nidaros)**
- Konfirmasjonstiden gir fellesskap og næring til tro og liv. (KOM)**

D Aldersgruppa 18–30 år erfarer at kyrkja er relevant, livsnær og tilgjengeleg.

E Kyrkja har trusopplæring for vaksne.

- Voksne har steder for samtale, fordypning og undervisning om kristen tro. (Oslo)**

Grunngiving:

- Oslo: Forslaget er mer eksplisitt på hvilken form en ønsker.

Kommentar:

- Nidaros: Ikke å oppfatte som salderingspost, men skal understreke at dette ER en del av folkekirkens trosopplæringsarbeid.

F Samisk kyrkjeliv er livskraftig og likeverdig, og samisk språk og kultur blir varetatt i gudstenestelivet og trusopplæringa.

- Samisk og kvensk kirkeliv er livskraftig og likeverdig, og deres språk og kultur blir ivaretatt ... (Hamar)**

- Hamar: Det er mulig å slå sammen F og G ettersom de omhandler samme tematikk.

G Kvensk språk og kultur blir varetatt i gudstenestelivet og trusopplæringa.

(Hamar: Punktet strykes)

Forslag til nytt punkt:

- Døvekirken er livskraftig og likeverdig, og døves tegnspråk og kultur blir ivaretatt i gudstjenestelivet og trosopplæringen. (Oslo)**

Grunngiving:

- Oslo: Døvekirken – på linje med samisk og kvensk kirkeliv – representerer en likeverdig minoritet som bør synliggjøres i et strategidokument.

3. Folkekyrkja engasjerer seg i samfunnet

A I samarbeid mellom kyrkjelydar og diakonale institusjonar fremjar kyrkja omsorg, verdighet og respekt.

- Kirken fremmer omsorg og respekt, barmhjertighet og menneskeverd i samarbeid mellom menigheter og organisasjoner. (Oslo)**

- Kirken møter mennesker med omsorg, verdighet og respekt. (Hamar)**

- Menigheter og diakonale institusjoner fremmer omsorg, verdighet og respekt. (Stav)**

- I samarbeid med det offentlige, livssynssamfunn, kulturliv, organisasjonsliv og diakonale virksomheter fremmer kirken omsorg, inkludering, menneskeverd, fred og respekt for skaperverket. (Nidaros)

- Kyrkja viser omsorg, verdigheit og respekt i sitt diakonale arbeid, både åleine og i samarbeid med kyrkjelydar og diakonale institusjonar. (KOM)

- Møre vil slå saman A og B.

- Oslo: Ønske om bedre språk.

- Hamar: Dette er bedre språkbruk som visualiserer hva man ønsker å oppnå.

- KOM: Rar setning, snu setninga. Kvifor må dette vere i samarbeid, det er vel ingen føresetnad for diakonalt arbeid?

Forslag til nytt punkt:

- Kirken deltar i arbeidet mot kvinneundertrykkelse og seksualisert vold. (MKR)

Kommentar:

MKR foreslår også eit tillegg: ... og tar dette inn i trosopplæringen.

B Kyrkja fremjar menneskeverd, fred, menneskerettar og respekt for skaparverket.

- Kirken fremmer respekt for skaperverket. (Oslo)

- Kirken fremmer (...) og vern om skaperverket. (Stav)

- Kyrkja framsnakk menneskeverd, fred, menneskerettar og respekt for skaparverket. (Møre)

- Nidaros vil ha ei ny formulering av pkt. E og stryke B.

Grunngiving:

- Oslo: Ved å skille ut skaperverket i et eget punkt unngår en inntrykket av oppramsing av gode anliggender.

C Misjon er ein del av kyrkjelydens identitet og eit uttrykk for at Gud har gjort oss til sine sendebod.

- Misjon er ein del av kyrkjelydens identitet og hovudoppgåve. (KOM)

- Misjon – å dele evangeliet – er grunnleggende for kirkens identitet og oppdrag nasjonalt og globalt. (Oslo)

- Misjon er en integrert del av menighetenes arbeid. (Hamar)

- Misjon er del av folkekirkens identitet og oppdrag. (Nidaros)

- Engasjement for misjon og internasjonal diakoni preger menighetslivet. (Stav)

Grunngiving:

- Oslo: Setningen «uttrykk for at Gud har gjort oss til sine sendebud» er internt språk som kommuniserer herfra og ut, mer enn gjensidighet.

- Hamar: Dette er mer konkret språkbruk som visualiserer hva man ønsker oppnå. Man bør unngå å dra inn teologiske støttepunkt. Alle punkt i denne strategien kan da få en tilsvarende utbygning.

D Kyrkja er ein relevant aktør i mediesamfunnet.

- Kirken er en synlig og aktiv aktør i den offentlige samtalen. (Nidaros)

- Kirken deltar aktivt i ulike medier og fremmer kristen tro og kristne verdier i den offentlige samtalen. (Stav)

- Kyrkja er aktiv og synleg i media. (KOM)

E Kyrkja er ein tydeleg og konstruktiv aktør i det norske samfunnet i samarbeid med styresmakter, livssynssamfunn, kulturliv og ulike organisasjonar.

- Kirken tar samfunnsengasjement i religiøse, sosiale og politiske spørsmål. (Nidaros)

- Kirken har et konstruktivt og nært samarbeid med myndigheter, skoler og barnehager, kulturlivet, frivillige organisasjoner og andre tros- og livssynssamfunn. (Stav)

Forslag til nytt punkt:

- Kyrkja utviklar samarbeid med skule og barnehage. (Møre)

- Samarbeid kirke/skole styrkes. (S-Hål)

Grunngiving:

- S-Hålogaland: Dette resultatmålet ønskes fokus på.

F Dei som er nye i Noreg, finn sin plass i kyrkjelydane i Den norske kyrkja eller i sine egne trussamfunn.

- **Menighetene i Den norske kirke skal vie særskilt oppmerksomhet til dem som er nye i Norge. (Nidaros)**
- **Kirken oppsøker og tilbyr fellesskap til mennesker med kort historie i Norge. (Stav)**
- **Kyrkjelydane har eit aktivt integreringsarbeid der dei som er nye i Noreg, finn sin plass. (KOM)**
- *KU vil stryke pkt. F og har forslag til nytt pkt.:*
- **Kyrkja medverkar til utvikling av lokalsamfunn prega av liv og mangfelt fellesskap for og med menneske som bur der. (KU)**

G Kyrkja legg vekt på religionsdialog.

- **Kirken fremmer religionsdialog lokalt, regionalt og nasjonalt. (Oslo)**
- **Kirken skaper rom for religionsdialog. (Hamar)**
- **Kyrkja fremjar gode relasjonar på tvers av religionar og konfesjonar og legg vekt på religionsdialog og felleskyrkjeleg samarbeid. (KU)**
- *Stavanger: Punktet kan inngå i pkt. E.*

Grunngiving:

- Oslo: Det er ønskelig med en mer aktiv språkbruk, samtidig som det gir ansvar til ulike nivå i kirken.
- Hamar: Dette er bedre språkbruk som visualiserer hva man ønsker å oppnå. Det er også inkluderende språkbruk som favner alle nivå i kirken.

Forslag til nytt punkt:

- **Kirken som kulturarena er en bærebjelke i folkekirkens posisjon i samfunnet. (Oslo)**
- **Kyrkja som kulturaktør og kulturarena er ein berebjelke i folkekyrkja sin samfunnsposisjon. (Møre)**
- **Kirken som viktig kulturaktør og kulturarena både lokalt og regionalt. (Borg)**
- **Kirken ivaretar og fornyer kirkemusikken og gir rom for ulike kunst- og kulturuttrykk. (Hamar)**

Kommentar:

- Oslo: Jf. punkt 1F. Kultur i kirkene er mer enn det som kan knyttes til gudstjenesten. Det er landets nest største kulturarena, og den vokser i omfang fra år til år. Det er viktig at dette avspeiler seg i et eget punkt.
- Hamar: Se under pkt. 1.

Forslag til nytt punkt:

- **Kyrkja forsvarar rettar for menneske med funksjonsnedsetjingar. (KU)**
- **Kirken ser, inkluderer og involverer mennesker med utviklingshemming. (Stav)**
- **Kirken arbeider for å inkludere alle uavhengig av kjønn, etnisitet, funksjonsevne etc. (ordlyden i diskrimineringsloven). (Borg)**

Forslag til tema som bør adresserast, frå Borg:

- Kirken bør være i aktiv dialog med og kommunisere med sine medlemmer der de er.
- Det å åpne kirkene.

4. Fleire får lyst til å arbeide i kyrkja

- **Flere blir inspirert til å arbeide i kirken. (Nidaros)**
- **Flere får lyst til å arbeide og delta i kirkens arbeid. (Borg)**

A Kyrkja inspirerer til deltaking og sikrar gode arbeidsforhold for frivillige og tilsette.

- **Tilsette i kirken sikres gode arbeidsforhold. (Oslo)**
- **Kirken sikrer gode arbeidsforhold for de tilsette. (Nidaros)**

Avd. for kommunikasjon vil dele punktet i to:

- Kyrkja er oppteken av å inspirere til arbeid i kyrkja både gjennom kyrkjelege stillingar og frivillig innsats. Kyrkja utfordrar gjennom forkynning, formidling og i møte med menneske til innsats i kyrkja. (KOM)

- Arbeid og frivillig innsats i kyrkja blir formidla som meiningsfullt, og kyrkja sikrar gode arbeidsforhold for frivillige og tilsette. (KOM)

KOM peikar i tillegg på satsing på second career, kompetansespørsmål og det å ta i bruk det frivillige.

Grunngiving:

- Oslo: Punktet er for omfattende og gir inntrykk av oppramsing. Det må skilles mellom tilsettingsforhold og frivillig teneste.

B Kyrkja styrkjer rekruttering til kyrkjeleg teneste i samarbeid med barne- og ungdomsorganisasjonane og utdanningsinstitusjonar.

- Kall og utfordring til kirkelig teneste står sentralt i menighetenes ungdomsarbeid og i samarbeidet med de kristne ungdomsorganisasjonene og utdanningsinstitusjonene. (Oslo)

- Kirken styrker rekrutteringsgrunnlaget for kirkelig teneste og motiverer flere til å ta kirkelig utdanning og søke kirkelige stillinger. (Stav)

Grunngiving:

- Oslo: Kirken må våge å bruke ordet «kall», og menighetenes ungdomsarbeid må synliggjørers som arena – sammen med ungdomsorganisasjonene.

KU har to tilleggsforslag:

- Kyrkja styrkjer rekrutteringa til kyrkjeleg utdanning og arbeider med å auke søking til kyrkjelege stillingar. (KU)

- Kyrkja legg til rette for å utdanne og tilsetje fleire med minoritetsbakgrunn. (KU)

Forslag til nytt punkt:

- Menighetene arbeider systematisk med rekruttering og oppfølging av frivillige medarbeidere. (Oslo)

- Kirken skaper engasjement og gode rammer rundt frivillighet. (Nidaros)

Kommentar:

- Oslo: Frivillighet fortjener å synliggjørers i et eget punkt.

- Nidaros vil ha dette som pkt. B.

Forslag til nytt punkt:

- Kirken arbeider aktivt med å styrke sitt omdømme. (Nidaros)

Kommentar:

Uferdig formulering, men intensjonen er et punkt som understreker betydningen av kirkens omdømme og evne til å snakke opp seg selv og fremstå som en dynamisk offensiv virksomhet, vil ha ringvirkninger knyttet til rekruttering av både medarbeidere og frivillige. (Nidaros)

5. Den norske kyrkja er demokratisk (og funksjonelt) organisert

- Kirkens organisering fremmer demokratiske prosesser og samhandling mellom alle som gjør teneste i kirken. (Borg)

Kommentar: Lyder ikke bra å utvikle funksjonelt organisert kirke. Kanskje samhandlende er viktigere begrep i tiden vi går inn i.

- Den norske kyrkja har eit velfungerande demokrati og organisasjonsstruktur. (KOM)

Grunngiving:

KOM: Må omformulerast – er formmessig heilt annleis enn dei andre og heng dermed ikkje saman med dei andre.

Om demokrati/val:

- Kirken gjennomfører kirkevalg etter demokratiske prinsipper. (A og T)
- Kyrkja vedtek valordningar og nominerer valkandidatar som sikrar at kyrkja blir vedkjennande, open, tenande og misjonerande. (Møre)
- Kirken legger til rette for god deltaking ved kirkevalg. (S-Hål)
- Oppslutningen om kirkelige valg øker. (Nidaros)
- Kirken har demokratiske ordningar som sikrer at kirken styres i samsvar med sitt grunnlag og kirkemedlemmenes ønsker. (Stav)
- Kirken legger til rette for høy deltagelse ved kirkevalg og god rekruttering til kirkelige tillitsverv. (Stav)

Om kyrkjeordning:

- Kyrkja vektlegg gode prosessar i arbeidet med å utvikla ny kyrkjeordning. (Møre)
- Kirken skal arbeide frem en kirkeordning som ivaretar både lokal tilhørighet og helhetlig styring. (Nidaros)
- Endringsprosesser i kirken er preget av involvering, gode utredninger og profesjonalitet. (Stav)

Om organisering/styring:

- Kyrkja arbeider for ei sams arbeidsgivarlinje i kyrkja. (Møre)
- Kirken skal samles i en arbeidsgiverlinje. (Nidaros)
- Mer samarbeid mellom menighetsråd, kirkelig fellelsråd, bispedømmeråd og kirkeråd. (Tunsberg)
- Kirken styrker samspillet mellom nasjonalt, regionalt og lokalt nivå. (KM, BDR og MR) (S-Hål)
- Kirken har en effektiv styringsstruktur. (S-Hål)
- Kirken har god forståelse av egen organisasjon og virksomhet. (Nidaros)
- Utvikle trygg rolleforståing av oppgåvefordelinga mellom bispemøtet og kyrkjeråd/kyrkjemøte. (Møre)
- Kirken organiseres på en måte som sikrer kirkens enhet, godt samvirke mellom prestatetjenesten og kirkens folkevalgte organer, landsdekkende kirkelig nærvær, tilstrekkelig faglig og administrativ
- Kyrkja vil leggje til rette for strukturar som skaper engasjement i kyrkjelydane og fremjar det frivillige og tverrfaglege i eit nært samarbeid mellom tilsette og frivillige. (KU)

Innspel frå biskopen i Bjørgvin til øvste del av «Meir himmel på jorda»:

Kirken vitner i ord og gjerning om frelse, frihet og håp i Jesus Kristus ved å være bekjennende

Vi tilber og bekjenner troen på den treenige Gud sammen med den verdensvide kirken.

åpen

Vi er et fellesskap preget av likeverd, deltagelse og respekt for mangfold.

tjenende

Vi viser barmhjertighet, fremmer rettferdighet og verner om skaperverket.

misjonerende

Vi vitner om Jesus Kristus lokalt og globalt.

- Under «bekjennende» står det: «Vi tilber og bekjenner troen på den treenige Gud sammen med den verdensvide kirken.»
Kommentar: Vi skjønner hva som er ment. Men hva er egentlig objektet for «tilber»? Rent grammatisk er vel det mest nærliggende svaret: troen på den treenige Gud. Men det er jo ikke troen vi tilber. Denne misforståelsen kan unngås hvis man skriver: «Vi bekjenner troen på og tilber Den treenige Gud...» (merk stor D i Den treenige Gud – jeg tror det er riktigst).
- De fire hovedordene «bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende» er alle presisert ved hjelp av presensformer. Det går bra i første ledd, men når vi så sier at vi

«er et fellesskap preget av likeverd osv.» blir det mer krevende. Og det lyder nærmest selvherlig og triumfalistisk når vi hevder at «Vi viser barmhjertighet, fremmer rettferdighet osv.» Kan det være bedre å gå over til modale former: «Vi vil tilbe ... være ... vise ... vitne». Nettopp i et visjonsdokument sier vi vel noe om hva vi vil være og gjøre, mer enn hva vi er og gjør.